

'Wat goed is voor de Bijbel is ook goed voor Tom Poes...'

Onvoorstelbaar. Je bent al zo'n 45 jaar weg uit stad en provincie Groningen, je komt door een tanende gezondheid nauwelijks meer aan het bezoeken van familieleden en oude vrienden in Groningen toe, maar je schrijft en spreekt Gronings als geen ander.

"Je mag wel zeggen", haalt Klaas Schutter (77 en sinds '65 Nijmegenaar) aan, "dat ik een talenknobbel heb. Als ik me er toe zet, heb ik een taal snel onder de knie. Maakt niet uit wat voor taal. Ja, ik spreek er een handvol."

Klaas Schutter drie weken geleden eventjes opgevoerd als de opzienbarende vertaler van 'Olivier B. Bommel' in het Gronings. Na vertalingen in ruim dertig talen was het de aller-eerste keer dat Olivier B. Bommel-schepper Marten Toonder (zelf voormalig stad-Groninger) toestemming gaf voor een vertaling in een regiotaal. Regiotaal? Jazeker, want volgens Schutter is het Gronings belijst geen dialect en is het vergelijkbaar met het door taalkundigen al 'geregistreerde' Fries.

"Gronings is mooier dan het Nederlands", vindt Schutter die met zijn eega Janette de Waard (o.a. apothekersassistente in Haren) gerieflijk in de Nijmeegse binnenstad woont. "Het Gronings is één brok graniet. Als je de Troonrede in het Gronings zou uitspreken, dan krijgt het veel meer body. En ik ben niet de enige die dat eigenlijk vindt. Ik durf het te zeggen. Toonder is ook al jaären weg uit Groningen, maar we corresponderen met elkaar in het Gronings..."

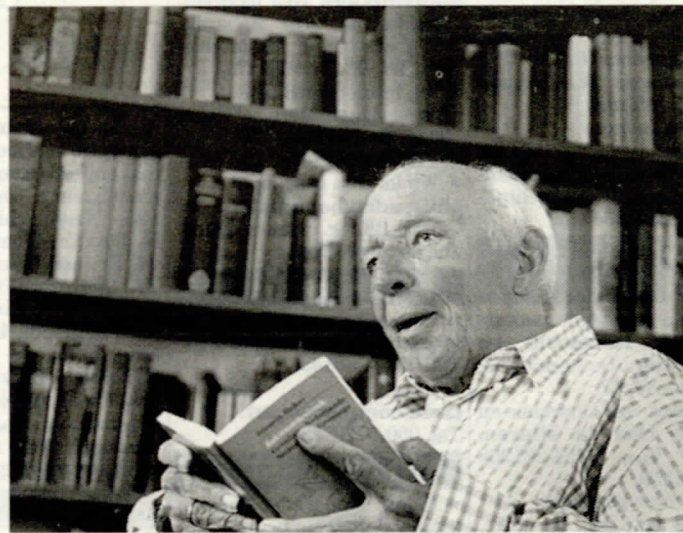
Schutter heeft 'gescoord' met zijn Groningse vertaling van

Olivier B. Na mijn eerste publicatie loopt het storm met de verkoop en uitgever Hans Matla (Bommelkenner bij uitstek) begint al minder huiverig te worden voor een mogelijke tweede druk. En Toonder zelf is zó enthousiast over het Gronings dat-ie in is voor meer vertalingen.

"We zijn het er met z'n tweeën over eens dat dit het mooiste Gronings voor de vertaling is. Je hebt zoals bekend allerlei varianten. Maar we hebben gekozen voor het Gronings dat in en rond Slochteren wordt gesproken. In onze ogen altijd nog het mooiste."

Ze komen er nauwelijks meer en het is een meer dan een half mensenleven geleden dat ze hier woonden, maar de stad Groningen neemt een warm plekje in de harten van de Schutters in. Klaas Schutter volgde vanaf '33 de klassen van het Praedinius Gymnasium, studeerde van '39 tot '46 klassieke talen aan de RUG (een trotse echtgenote: "Hij verwierf het cum laude bij z'n kandidaats, bij z'n doctoraal en bij z'n promotie. Dat komt zelden voor"), was leraar klassieke talen aan het Praedinius, aan het Lyceum in Appingedam, conrector van het gymnasium in Velsen en was van '65 tot '82 rector van het gerenommeerde Stedelijke Gymnasium in Nijmegen.

"In de stad Groningen heb ik nog een tijd privé-lessen in Latijn en Grieks gegeven. Dat was in de tijd dat ik 's avonds ook doceerde aan het toenmalige Avondlyceum". En hij grinnikt: "Gouden tijden. Ik heb nog nooit zoveel verdiend als in de laatste maanden van het schooljaar. Dan kwam het er

Klaas Schutter: Het Gronings is als een brok graniet. ©Frans Ypma

op aan en wisten ze me wel te vinden... We konden het als jong stel trouwens uitstekend gebruiken."

Nee, Gronings heeft-ie thuis nooit gesproken. Maar hij heeft het zich wel eigen gemaakt. Hij moest voor de vertaling van Olivier B. Bommel wel de rijk gestoffeerde studeerkamer in.

"Zó simpel was het ook weer niet. Op m'n ziekbed kreeg ik van de kinderen de verzamelde werken van Toonder, las het bewuste verhaal en kreeg ineens het lumineuze idee. Vervolgens heb ik Toonder in Ierland gebeld en die was meteen enthousiast. En omdat ik niet iemand ben die achter de geraniums weg wil kwijnen, heb ik me aan het vertalen gezet. Op m'n ziekbed, ja. In juni '96 gestart en een half jaar later ingeleverd bij Matla."

Harenaar Maarten van Dijken (bestuurslid van de Liudgerstichting en gekend autoriteit op het gebied van het Gronings) wierp altijd een laatste blik op de pakjes vertalingen die de deur uit gingen. "Natuurlijk hebben we de nodige puzzels gehad, maar we zijn er altijd uitgekomen. En als we met z'n tweeën van mening bleven verschillen, dan was er altijd het 'Evangelie van Sie-

mon Reker' - zoals we z'n bekende Gronings-Nederlands zakwoordenboekwerk noemen - nog."

Als zijn gezondheid niet verder achteruit gaat, wil Klaas Schutter méér vertalen in het Gronings. Hij heeft nu de smaak te pakken. "Kiss-kiss van Roald Dahl bijvoorbeeld. Prachtig boek met losse verhalen. Of het boek De brave soldaat Schweik van de schrijver Jaroslav Hasek."

'Als het goed voor de Bijbel is, dan is het ook goed voor Tom Poes', is het uitgangspunt geweest van Schutter die met voormalige stad-Groningers Wim Boelens en Maria van Wely én Maarten van Dijken met z'n vieren eens in de drie weken in Nijmegen (!) een hele dag brainstormen op de vertaling van de Bijbel in het Gronings.

Met Van Dijken praat ik volgende week en ik heb over de Bijbelvertaling een afspraak gemaakt met de drie Nijmegenaren die bij het begin van hun sessies plechtig afgesproken hebben alleen Gronings te spreken op hun drieweekelijkse ontmoetingen in huis Schutter...

NvAN 6-10-97